

Kamo se ide kad se odlazi

DRAMA

foto:
Matija Kralj Štefanić

Kao dramaturginja radi na predstavama *Točno u podne*, *Čelava pjevačica* i *Kaspar* u Teatru &TD, na predstavi *Brat bratu* u Gradskom kazalištu Komedija, na predstavi *Vježbanje života – drugi put* u HNK-u Ivana pl. Zajca u Rijeci, na predstavi *Gospođina majka je preminula* u Gradskom kazalištu Virovitica i predstavi *Razbijeni vrč* u Satiričkom kazalištu Kerempuh. Također kao dramaturginja radi na predstavama za djecu i mlade - *Junaci Pavlove ulice* u ZKM-u, *Ivica i Marica* u Kazalištu Trešnja, *Blizanke* u Kazalištu Marina Držića te *Čudesna šuma* u sklopu 73. dubrovačkih ljetnih igara.

Dobiva potporu Hrvatskog audiovizualnog centra za razvoj scenarija TV animirane serije - *Misi Mesi* i potporu za razvoj dramskog teksta *Bez priloga* od Ministarstva kulture i medija. Voditeljica je interdisciplinarnih radionica *Osvajanje prostora* i *Prostor ni ja*, radionice dokumentarne radio-drame za osobe oštećena vida *Do slušanja, Iz prve ruke 1 i 2* za učenike i učenice strukovnih škola u organizaciji Punctuma, radionice *I ovo je drama?* u organizaciji Hrvatskog centra ITI te radionice *Umjetnički laboratorij* koja povezuje antropologe, etnologue i umjetnike. Dobitnica je treće nagrade Marin Držić za dramu *U pakao, lijepo molim* te 2022. godine, prve nagrade Marin Držić za dramu *Kamo se ide kad se odlazi*.

Nikolina Rafaj (1994.) završila je studij dramaturgije izvedbe na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu te preddiplomski studij antropologije i etnologije i kulturne antropologije na Filozofskom fakultetu.

U sklopu festivala KRADU prikazuje autorske projekte *Kad je mrak, zažmiri* i *Tiha noć* za koji dobiva Dekaničinu nagradu. Unutar Malih noćnih čitanja izvodi joj se tekst *Samo se igramo*, a u sklopu Ogranaka mladih u Dramskom kazalištu Gavella tekst *Nekoliko trenutaka prije sreće*. Također je koautorica teksta *Otvoreni poziv* Međunarodne dramske kolonije Hrvatskog centra ITI.

Nekad je najviše što možemo jednostavno pokušati.

Pa što bude.

LICA

Ona – pokušava saznati kamo se ide kad se želi otići
Žena s uspavankom – pokušava prestati biti majka
Djevojčica na putu prema djevojci – pokušava odrasti, sama
Žena koja ne želi da je se pusti – pokušava otići, već duže vrijeme
Mladić – pokušava se ne pitati *kamo? A ni kad ni zašto...*
Muškarac kojem se previše ne živi – pokušava nekome nedostajati
Gospođa koja ne planira umrijeti – pokušava zaboraviti, u rjeđim trenucima i sjetiti se
Spremačica – ona koja ostaje
Portir – onaj koji ne pokušava otići

Glasovi koji nam se urežu u sjećanje – muškarac koji nikad ne češlja kosu, kolega s posla, majka, sestra...

1. Treba znati stići

Petak.

Recepcija. Na kojoj nema nikoga. Samo jedno zlatno zvonce.

Ona pozvoni jednom. Ništa.

I nitko.

Ona pozvoni opet.

Opet ništa.

Krene se zabavljati zvoneći u ritmu raznih, njoj dragih pjesama.

Iz stražnje sobice dolazi Portir.

ONA Probudila sam vas.

- Niste.

ONA Jesam, oči su vam krmeljave.

- Propuh.

ONA Spavate na boku. U desni obraz vam je utisnut rub jastučnice.

- Ulovili ste me. Iza imam kauč koji je skoro stariji od mene. A da se razumijemo, ja nemam malo godina. I nigdje ne spavam tako dobro kao na njemu.

ONA Zašto toliko ljudi bolje spava svugdje drugdje nego doma?

- Vama se, vidim, uopće ne spava.

ONA Oprostite. Uzbuđena sam. Posljednjih godina sam bila svašta, ali ne i uzbuđena.

- K nama obično ne dolaze uzbuđeni ljudi. Neispavani da. Ljuti isto da. Tužni, dapače, vrlo često – ali ne i uzbuđeni.

ONA (*gotovo pa prošapće*) Mislim da noćas neću spavati.

- Gospođice, mi se ne miješamo u *takve* stvari.

ONA (*opravdavajući se*) Sama sam došla.

- Mnogi dođu sami.

ONA I ne očekujem nikog.

- Nemate ni prtljage.

ONA Kupila sam četkicu na benzinskoj.

- A znate li možda koliko ostajete?

ONA Moram to sad odmah znati ili vam mogu javit'?

- Ljudi obično znaju. Bar okvirno. Da nešto stavim na papir.

ONA Napišite onda dvije noći.

- Moram vas zamoliti i za osobnu.

Ona mu pruža osobnu. Nešto duža stanka.

ONA Ali mogu produžiti? Ako bude potrebe?

- Nije sezona. Što se mene tiče, možete svaku noć spavati u drugoj sobi, da spremačici zadamo malo posla.

ONA (*kroz smijeh*) Što vam je skrivila?

- Počela mi je puštati u beli.

ONA Tu piše da radite o-24.

- I to je točno.

ONA Stvarno uvijek netko mora biti tu?

- Uvijek.

ONA A, recimo, da nema ni jednog jedinog gosta?

- To u preko 20 godina rada još nisam doživio.

ONA A biste li vi bili ovdje da nema ni jednog gosta?

- Bih.

Stanka.

- Imate još kakvo pitanje?

ONA Molim vas jednu jednokrevetnu sobu.

- Želite da gleda na cestu ili dvorište?

ONA Zar stvarno ima ljudi koji i dalje uz sve „ekrane” gledaju kroz prozor?

- Nekima je važno što prvo vide ujutro kad otvore oči.

ONA Oduvijek spavam sa spuštenim roletama. Tako da moj prozor može gledati u zid što se mene tiče.

2. Oni trenuci u kojima se broji svaka minuta

00.05

Ona sjedi na neraspremljenom krevetu i koncentrirano gleda u zid sobe.

Sobu osvjetljava svjetlo iz mini-bara.

Hruska kikiriki i pije o.33 pivo.

Zidovi su tanki, gotovo kao kulise.

Pažnju joj privlače događanja iz susjedne sobe.

Kako se približava zidu, žamor susjedne sobe postaje sve razgovjetniji.

- Čvršće.

- Bole me ruke.

- Primi me kao da me ne želiš pustit'.

- A kamo bježiš?

- Nisam o tom razmišljala.

- Ovako?

- Tako.

- Ne boli te to?

- Paše mi.

- Reci ako te previše stežem.

- Nemoj se brinuti o meni.

Ona prisanja uho na zid.

Muškarac i žena leže goli, zagrljeni.

- Prolazi mi prstima kroz kosu.

- Ovako?

- Kako se žene gladi po kosi?

- To me još nitko nije tražio.

Mazi je po glavi.

- Ovako?

- Sad me maziš kao psa. Osjećam se kao pas. Želiš li ti da se žena pored tebe osjeća kao pas?

- A nikad nisam imao psa.

Ona se na trenutak odmakne od zida.

No nakon samo nekoliko sekundi odmakna ponovno prisanja uho.

- Hoće ti smetati ako zapalim?

- Ovo je nepušačka soba.

- Ti se oko svega brineš. Kako možeš bit' toliko mlad i toliko se brinuti. To jednostavno ne ide zajedno.

- Ne bih volio da se upale one prskalice.

- Bar se onda neću morati odvući do kupaonice pod tuš.

- Otvorit ću prozor.

- Ući će komarci. Tu cijelu božju godinu ima komaraca.

- Samo malo zraka da uđe.

- Jesi zapamtio kako si me grlio?

- Mislim da jesam.

On ustaje, zaogrme se plahtom i ode do prozora.

- Sad te sram?

Stanka.

- Mršav si.

- Uvijek bio.

- Izgledaš umorno.

- A 'ko danas nije.

- Je l' gužva vikendom?

- Želiš da se osjećam k'o vozač taksija.

- Čula sam da se i tako da dobro zaradit'.

- Možda u nekom većem gradu.

Ona se odmiče od zida i gotovo posramljeno sjeda na krevet.

Pilji u zid, a zatim mu se vraća.

Muškarac i žena ponovno leže jedno do drugoga. Diješe cigaretu.

- Prestani buljit' u plafon.

- Ne vidim alarm.

- Pa jer ga nema.

- Ali je naljepnica na vratima.

- Ljudi su puno jednostavniji nego što mislimo. Ili nego što bi to voljeli bit'. Toliko smo navikli na svakojake zabrane da ih više ni ne propitujemo.

Žena izvlači pepeljaru iz noćnog ormarića.

- Danas je sve što valja zabranjeno. Ili barem na glasu kao štetno.

- Otkud ti sad pepeljara?

- Ostavio mi je on.

- 'Ko je on?

- On čuva moju sobu kad me nema.

- Ovo je tvoja soba?

- Broj 35. Do te godine sam si zadala da će mi život bit' posložen. I pogodi što, to se nije dogodilo.

- Pa ne bih ti ja dao ni godinu više od...

Žena ga grubo udari.

- Nisi ovdje da mi lažeš.

Ona se na zvuk udarca prepadne i naglo odmakne od zida. Pažnju joj privuku zvukovi iz druge sobe. Pažljivo prislanja uho. Žena od oko 35 godina sjedi na krevetu, sama u sobi i snima uspavanku na mobitel. Neke stihove ponavlja više puta.

Laku noć, vam svu noć
Sada snovi će doć'
I lagani san jer
Nestat će dan
Laku noć, snivaj sne
Slušaj pjesmice te
Snivaj san,
Laku noć,
sada sanje će doć'

Snivaj spavaj, daj spi
Dok majka ti bdi
Čuj ptičice poj
Ti dječaće moj

Laku noć, snivaj sne
Slušaj pjesmice te
Snivaj san, laku noć
Sada sanje će doć'

Ona se odmiče od zida, natakne cipele i izlazi iz sobe.

I.15

Ona promatra asortiman u automatu koji se sastoji pretežito od grickalica. Prišuljava se djevojka. Više djevojčica na putu prema djevojci.

- Nisi me vidjela.

ONA Nisam te vidjela.

Stanka.

Djevojčica na putu prema djevojci odmjerava je.

- Fale mi tri kune za *tuc* krekeri sa sirom. Onda imam i sa sirom i šunkom. To je već sendvič.

ONA To ćeš večerati?

Djevojčica na putu prema djevojci želi otići.

ONA Oprosti. Ja sam u tvojim godinama jela još gore, komentiram po navici.

- Ni ja tebe još nisam vidjela.

ONA Tek sam stigla.

- Zašto baš tu? Od svih mjesta na svijetu, (*s određenim gađenjem*) - tu.

ONA Bilo je usput.

- Usput prema kamo?

ONA To još ne znam.

- (*kao da se opravdava*) Imam namazni sir od doručka u sobi.

ONA Ja sam htjela večeras pojest neki *junk food*, iako mislim da bi mi želudac eksplodirao. Vozila sam ukруг, nadala se da ću naići na neke burgere.

- (*s natruhom dječjeg ruganja*) Ti nemaš pojma kamo si došla.

ONA Koliko imaš godina?

- Ako ti to mene ne pitaš, ja tebe neću pitat' zašto si tu.

ONA Pa to mi zvuči k'o dosta fer dogovor.

- Imaš gdje spavati?

ONA Naravno, uzela sam sobu.

- Koji broj?

ONA (*vadi ključ od sobe*) 36.

- (*kroz smijeh*) Namjerno te stavio tamo.

ONA Moram priznat' da je dosta bučno.

- Zidovi su k'o od kartona. Ovo je mjesto gdje ne možeš imat' tajnu. Ni veliku ni malu.

ONA 'Oćeš mi reć' neku svoju tajnu? Ja je stvarno nemam kome ispričat'.

- (*ljuto*) Nemoj razgovarat' sa mnom k'o da sam mala.

ONA Nisam te mislila uvrijediti.

- Uopće nisam toliko mala koliko ti misliš.

ONA Ja bih se odmah mijenjala s tobom za godine.

- I ja s tobom.

ONA Ne bi se baš usrećila.

- Barem ne bih morala bit' ovdje. *Stanka*. No 'oćeš mi dat te tri kune ili moramo još razgovarat'?

I.20

U sobi djevojčice na putu prema djevojci. Na stolu uredno stoje poslagane sve hotelske minijature – mali šampon, mali sapun, mali ručnik, mali namazni sir, mali pekmez...

Sve je malo, stane i u dječju šaku. Kao podsjetnik da se ovdje nitko ne zadržava.

Da je to jedno od onih mjesta za doći i otići.

ONA Bome imaš poštenu kolekciju minijatura.

- Nikad nisam imala Barbie kuću. Mama mi je uvijek govorila da to potiče stereotipe. Ili još gore – stereotipno ponašanje. I da nije normalno da je u jednoj kući sve rozo. Ovo k'o da su stvari iz Barbie kuće jedne... jedne... Kako se kaže ženski div?

ONA (*razmišlja*) Divica, diva, divkinja... Nisam sigurna da postoji riječ za to. Ili je bar ja ne znam.

- Meni se sviđa diva. Dive su ionako žene koje imaju sve ono što mi ostale žene nikad nećemo imat'.

ONA Žene koje su se uzdigle u visine.

- Ili barem imaju nos do plafona.

Prasne u smijeh na svoju šalu

ONA A što bi ti htjela?

- Sve.

ONA Kako misliš, *sve*?

- Htjela bih biti pametna i lijepa, da netko primijeti da sam pametna.

ONA Zašto misliš da jedno ne može bez drugog? Gdje si to čula?

- Svuda. Emisije vode samo lijepe žene. Poduzetnice su isto lijepe. Vlogove snimaju lijepe. Ili pokazuju kako da sa šminkom budemo lijepe.

ONA E, pa, ja mislim da si ti jako lijepa i jako, jako pametna.

- Nemoj reć' za svoje godine.

ONA Nisam to ni mislila.

- Bit ću *sve*. Kad sredim nos.

ONA Ali baš ništa ne fali tvom nosu.

- Mama kaže da imam nos na dedu. To ne može bit' dobra stvar.

ONA A gdje ti je mama?

- Uzima vrijeme za sebe.

ONA Zna li ona da si tu?

- Pa ne misliš valjda da si sama plaćam sobu.

ONA A što bi ti večeras htjela?

Stanka.

- Htjela bih da ostaneš dok ne zaspim. I da to nikom ne kažeš.

Ona legne pored djevojčice koja je na putu da postane djevojka u krevet.

- I ostavi upaljeno svjetlo.

Stanka.

- Ni to nemoj nikom reć'. To posebno nemoj nikom reć'.

Ona neritmično zvoni po zvoncu na recepciji.

- Nešto nije u redu sa sobom?

ONA Mislim da moramo nazvati policiju.

- Nešto se dogodilo?

ONA Na drugom katu je djevojčica, sama. Pa bar biste vi trebali znati 'ko spava po sobama.

- Upoznali ste Aniku.

ONA Vi, dakle, znate da je u vašem hotelu dijete bez nadzora?

- Nije bez nadzora.

ONA Ja nisam vidjela nikog odraslog s njom.

- I njena mama je u ovom hotelu. (*šapćući*) Nisu u naj-sretnijoj situaciji, pa sam Aniki dao da ima svoju sobu. Budući da ih je većina prazna, da dijete bar ima svoj mir.

ONA A u kakvoj su situaciji?

- Ja nisam ovdje da postavljam pitanja. Niti da guram nos gdje mu nije mjesto. Ali ne treba puno da se pre-pozna loša situacija.

ONA Koliko dugo su tu?

- Ne bih se osjećao ugodno da dajem privatne informacije o našim gostima. Ni vi ne biste voljeli da uokolo pričam o vama.

ONA Ne bih.

Stanka.

- Znam da ne izgledamo kao mjesto s „dodatnim pogodnostima”, ali možemo se pohvaliti da imamo unutarnji bazen.

ONA Zašto mi to govorite?

- Djelujete mi kao da se trebate izmoriti. I onda se naspavati.

ONA Meni se čini da ovdje nitko ne spava.

3. Svi problemi čovječanstva započinju činjenicom da ne znamo sami sjediti u tišini

Ona leži na neraspremljenom krevetu.

Ovaj put je u sobi tiho.

A time je Ona i značajno nervoznija nego prvi put kad smo je vidjeli na istom mjestu.

Zatvori oči.

Zvuk tastatura miješa se s bučnom, očito dugo neservisiranom klimom. Žamor. Smijeh, onaj uvježbani. Za sve prilike.

Škripa stolca na kotačiće.

Nadvikivanje preko stola.

- Jesi mi poslala?

ONA Jesam, jučer.

- Nisi. Nema na serveru.

ONA Jesi *refreshao*?

- Jesam.

ONA Probaj još jednom.

- Ne možemo kasnit' s tim.

ONA Znam. *Refreshaj.*

Burnu uredsku atmosferu povremeno prekida naglašeno staložen glas, neki bi rekli terapeutski.

Treba biti zahvalan na malim stvarima.

- Prošli put je ispalo da kasnimo zbog mene.

I cijeniti male stvari jer brzo prođu.

ONA Poslala sam mejl isprike.

- Onda je još ispalo da se ti ispričavaš zbog nečeg za što sam ja kao kriv.

Ona otvara oči.

Nekoliko trenutaka tišine. Ponovno zatvara oči, ovaj put odlučnije. Zvuk usisavača i listanja novina.

- Tužnim srcem javljamo... S tugom u srcu... S tugom i boli... uvijek isti početak. A bome i kraj. (*pogleda u nebo i prekriži se*) Starija sam od Vesne. Pokoj joj duši. I Božice. Pokoj joj duši. I Snježane. Pokoj joj duši. Tugujuća snaha posebno istaknuta, dakle nisu se baš slagale pod kraj.

ONA Ajde digni noge malo.

- Ne trebaš to radit'.

ONA Trebam. Ne možeš tako živjet'.

- Koju ću si ja sliku stavit'? Trebala bi ovih dana otić' na slikanje dok nije kiša da mi vlaga ne napuhne kosu.

Treba naučiti reći ljudima volim te.

ONA Nije lijepo doć' u ovakav stan.

- A kad dođeš?

ONA Ne moraš bit' bezobrazna, dolazim koliko stignem.

- Znam da si u gužvi.

ONA Trebaš nešto iz dućana?

- Imam sve, ne brini se.

Treba znati reći „ne”. Treba ustati i pasti. I ponovno ustati.

ONA Jesi *refreshao*?

- Jesam.

ONA Ti su datumi proizvodljni.

- Nisu.

ONA Okvir.

- Nisu.

ONA 'Oćeš da ti opet pošaljem?

- Ja 'ocu da to bude gore kad je dogovoreno da bude gore.

Treba naučiti stavljati sebe na prvo mjesto. I ne osjećati se krivo zbog toga.

ONA Onaj kruh je k'o kamen.

- Malo ga poškropiš vodom, staviš u pećnicu i k'o friški je.

ONA Pretjeruješ, pa nitko više tako ne živi.

- A kako se živi?

ONA Da odeš malo van, možda bi i znala.

- Svi moji su ili po domovima ili ispod zemlje.

Ona otvori oči. Nekoliko trenutaka zaglušujuće tišine. Zatvori oči.

Ispunjavati si želje. Napraviti i ono čega se bojimo. Treba biti strpljiv. I iskren. I postavljati granice.

- Možemo možda jedan dan zajedno u park.

ONA Mogla bi ti i sama - jednom dnevno. Ispod nosa ti je.

- Nisam pas. Psi šeću zbog potrebe, ljudi šeću zbog društva.

ONA Još prozore sredim i gotova sam.

- Pusti prozore.

ONA Da bar vidiš van.

- Daj malo sjedni.

ONA To ne stignem.

Znati koliko vrijedimo. Ne bojati se probat' nešto neovisno o rezultatu. Ponašati se kao da smo već uspjeli. Znati opraštati. I sebi i drugima.

ONA Daj da ja pogledam.

- A evo ga.

ONA Sad si *refreshao* tek.

- E, i sretan rođendan.

- Napravila sam ti tortu. Od jagoda.

ONA Di si sad našla jagode

- Dostavila mi susjeda.

ONA Pa rekla sam ti da mene zoveš kad ti nešto treba.

- Onda ne bi bilo iznenađenje.

ONA Hvala.

- Bit će torta u pauzi.

ONA Niste trebali.

- Pusti ljude da se vesele, ljudi vole tortu.

Treba znati kad otić’.

Ići više u prirodu.

Brinuti se o tijelu.

Prihvatiti svoje tijelo, takvo kakvo je.

Ma prihvatiti sebe.

Prihvatiti stvari koje ne možemo promijeniti.

ONA Hvala na torti.

- Preskočila si jedan red u excelici.

- Je l’ ti fina ?

ONA Je.

- Želiš još jednu krišku?

ONA Sita sam.

- A za kog sam je radila...

ONA Još jednu. Tanku.

Ona otvori oči. Tišina.

Zatvori oči.

Zbir glasova koji se preklapaju, sudaraju, neki i surađuju.

Sretan rođendan ti, sretan rođendan ti, sretan

rođendan

Ustati kad padnemo

Potražiti pomoć

Je l’ ti fina, stvarno

Na neke stvari odmahnuti glavom

Sretan rođendan

Evo ti salveta

Treba znati kad otić’

Ne pokušavati utjecat’ na stvari na koje ne mo-

žemo utjecat’

Sto godina sretna bila bila

Spakirat ću ti malo i za doma

Bila bila

Ostani još malo

Bar malo

Treba znati i kamo otić’

Ona otvori oči. I izleti van iz sobe.

4. Ispod vode jedino o čemu je glava u stanju razmišljati je kako doći do zraka

Šum vode. Suptilan.

Klor. Nesuptilan.

Gospođa pluta na leđima. Ona toća noge i promatra je.

Gospođa i dalje ne otvarajući oči.

- Nisam umrla.

ONA Nisam to ni mislila.

- (*glasnije, ne čuje odgovor jer su joj uši pod vodom*) Nisam umrla.

ONA (*isto glasnije*) Vidim da niste umrli.

Gospođa veoma polako, uzimajući si vrijeme, leđno otpliva do ruba bazena. Zaustavljajući se točno koji milimetar prije samog ruba.

Rub joj je očito veoma poznat.

- Svaki put kad osoba vidi nekog iznad 70 da ne mrda, misli – to je to. Kaput. Otišla je na drugi svijet. Prešla rampu. Otegnula papke. Otišla po ključeve kod sv. Petra. Ja ne mislim otić’ još neko vrijeme.

ONA Vi meni izgledate poprilično živo.

- Ja sam ti, mila moja, živa posljednjih 10 godina.

ONA A što ste radili dotad?

- Preživljavala. Neko kraće vrijeme umirala. Al’ nije se dogodilo. I onda opet preživljavala.

ONA Bili ste bolesni?

- Ja odgovorno pri punoj svijesti tvrdim da danas nitko nije zdrav. Tol’ko prčkamo po tijelu da će se uvijek nešto nać’. K’o oni lovci na zlato, kopaju, kopaju dok ne nađu zlata k’o crno ispod nokta i onda im to da snage da prokopaju još koji metar.

ONA Nisam sigurna da treba uspoređivati bolest i zlato.

- Pomisao da možeš umrijet’ i da odjednom možeš postat’ bogat mijenjaju živote.

ONA Na odmoru ste?

- Ne, ja živim. Ovdje.

ONA Živate u hotelu?

- Nije Hilton kako sam si maštala, al’ bazen me kupio. Mirovina dođe u krivo vrijeme, kad više ne možeš niš’. Imala sam opciju ić’ u starački dom. Al’ sam sve lijepo crno na bijelo stavila na papir i računica je bila jasna – i skuplje bih plaćala neki malo pristojniji dom. A tu mi isto lijepo pospreme sobu. Imam švedski stol za doručak ručak i večeru. I bazen.

ONA A što kad se više nećete moć’ brinut’ za sebe?

- Onda ću se utopit’ u ovom bazenu.

Stanka.

Gospođa vidi da se Ona zbunila, da želi reagirati, ali ne zna kako.

- Kad dođe vrijeme za to, onda ću mislit’ o tome. Cijeli život sam razmišljala unaprijed. Planirala. Vagala. I na kraju sveg tog nemaš niš’, osim možda čir. Ili moždani u mom slučaju.

ONA Dobro, pa ne može se živjet’ bez nekog „plana”.

Kakav god on bio.

- Sve što valja, ne može se isplanirat’. A ostalo ionak’ ne vrijedi truda.

ONA Koliko ste dugo već ovdje?

- Dovoljno da ovo smatram svojom kadom. Nemoj nikom reć’, al’ jednom sam ubacila jednu onu pjenušavu kuglu.

ONA I, što se dogodilo?

- Ništa. Antiklimaks. Trebala bi mi barem kutija tih kugli da imam svoju kupku.

Gospođa izlazi iz bazena.

- Što me gledaš tako, i ti ćeš jednog dana imat’ takve. Do pupka.

ONA Gledam kako ste sretni.

- Nemoj mi sad tu romantizirat’. Pa zna se da ovo nije mjesto za sretne ljude.

Stanka.

- ‘Oćeš samo gledat’ u vodu ili se misliš okupat’?

ONA Nisam ponijela kupaći. Zapravo, nisam ponijela ništa.

- A ‘ko te vidi.

ONA Nije higijenski.

- To malo tkanine na strateškim mjestima kao učini stvar higijenskom?

ONA A ako netko dođe?

- Vjeruj mi, nitko neće doć’ na bazen u pet ujutro. Zna se da je to moj „termin”.

Ona se krene skidati, i baci se u vodu.

Zaroni do dna.

Ponovno zaglušujuća tišina.

Dno je privlačno, i zadržava se koju sekundu predugo.

Izranja uspuhana, dolazeći do zraka.

Trlja oči koje nisu navikle na klor.

ONA Stvarno mi je ovo trebalo, nisam ni znala da mi je trebalo... hvala što ste me...

Osvrće se, no gospođa više nije ovdje.

5. Naspavat ću se kad umrem

Ona zvoni po zlatnom zvoncu.

- *(kroz smijeh)* Što sad imate za prijaviti?

ONA Trebala bih još ručnika.

- Vidim, poslušali ste moj savjet.

ONA Koliko često se mijenja voda u tom bazenu...
Zapravo, nemojte mi reći. Sad je gotovo.

- I dalje niste umorni?

ONA Nimalo.

- Ne bi bio red da slavljenica ode spavati prije gostiju.

ONA Kako znate?

- Dali ste mi osobnu. Profesionalna deformacija.

ONA Kad sam bila mala, pravilo je bilo da mi je rođendan sve dok ne odem spavati. Iako je prošla ponoć. I uvijek sam željela izdržati cijelu noć, no umor bi me smlavio. Ovo je najduže što sam izdržala dosad.

- Bi li vam bilo u redu da vas zagrlim?

ONA Zašto biste to napravili?

- Pa svatko može reći „sretan rođendan”.

ONA Mokra mi je kosa.

- Nema veze, ionako mi uskoro završava smjena.

ONA A valjda može, nakratko.

*Ona dolazi iza pulta recepcije.
On je zagrlj.*

ONA Može li se u ovaj sat negdje nabaviti kava, da izdržim do jutra?

6. Najbolje se spava u krevetu koji nije tvoj

Ona spava u sobici na ofucanom kauču. Pokrivena s mnogo bijelih hotelskih ručnika.

Na stolu su dvije nedirnete šalice za kavu.

Do portira sjedi spremačica..

Govore poluglasno.

- Koliko si joj to ručnika dao. Pa ‘oću ti dovijeka ponavljati - dva ručnika dnevno po gostu.

- Tresla se.

- Ako mi isposluješ još jednu mašinu, onda se možeš ovako razbacivati.

- Jesam ti rekao da budem.

- To mi obećavaš posljednjih pet godina. Šest. Sljedeći put igramo i u novu sušilicu.

- Za to nam treba jedna normalna sezona.

- Za to nam treba dić’ ovaj hotel i preselit’ ga negdje uz more. Pa ćemo možda i imati goste koji nešto troše. *Promatra je.* Spava k’o oduzeta.

- Imala je napornu noć. Ona bi rekla „uzbudljivu”.

- Provirila sam joj u sobu. Nema ništa od stvari. Najopasniji su ti koji dođu bez stvari.

- Nije ona došla ciljano tu.

- A nego što je, zalutala...

- Sad se praviš stroga, a sjeti se kako si ti prvi put došla ovamo.

- Uskoro ću ja otić’.

- Da mi je kuna svaki put kad si to rekla, imala bi tri nove mašine. Sa sušilicama.

- Vidjet ćeš ti. Jednog dana me samo neće bit’.

- Ako ti tako kažeš.

- Vidjet ćeš samo hrpe prljavih ručnika. Posvuda.

- Moram doma.

- To kažeš svaki put kad ne želiš više razgovarati.

- Nemoj je budit’.

- A znaš da neću.

- I ostavi joj koju čokoladicu na jastuku.

- Kakve čokoladice, pa nemamo mi dovoljno zvjezdica za čokoladice.

- Imaš u mom ormariću bombonijeru.

- Ako misliš na one bajadere koje si htio dat’ doktoru, ali se nikad nisi ni pojavio na pregledu... to ti je za smeće. Pa dva vruća ljeta su ih otapala.

7. Okrugli stol

Službeno subota.

Ona ulazi u blagovaonicu hotela.

Vrijeme ručka odavno je prošlo.

Muškarac koji izgleda kao da mu se pretjerano i ne živi rutinizirano skuplja nekoliko prljavih tanjura sa stolova.

On potpuno ignorira njezino prisustvo.

ONA Oprosti...

Šutnja.

ONA Oprosti...

Šutnja.

- Za što se točno ispričavaš?

ONA Ne želim te prekidati u poslu.

- A ipak prekidaš.

ONA Zato se i ispričavam.

- Treba se prestati ispričavati stalno, isprike su baš zbog te naše nekontrolne izgubile na značaju. Oprosti što sam ti stao na nogu, oprosti što te ostavljam nakon 10 godina braka, oprosti što ne znam odgovor na tvoje pitanje... to je puno previše posla za jednu riječ.

ONA Sad kad sam te već prekinula u poslu...

- Krivo. Ovo mi nije posao.

Šutnja.

ONA Ručak sam evidentno prespavala. Ima li možda neki restoran u blizini?

- Ovo je restoran u blizini.

Šutnja.

ONA Je l’ postoji šansa da dobijem tanjur juhe, ili nešto, bilo što što nije s automata.

Šutnja.

- Večera počinje od 19 h.

Šutnja.

*Ona se gotovo protestno sjeda za jedan od praznih stolova.
Šutnja.*

- Ima nešto kroketa. Nitko ne voli krokete. I salate, nje uvijek naprave previše.

ONA To bi bilo više nego odlično, hvala.

On se vraća za nekoliko trenutaka s improviziranim ručkom.

Stavlja tanjur pred nju na stol.

ONA Spasio si me.

Šutnja.

On nastavi skupljati tanjure.

ONA Ako ne radiš ovdje, što radiš?

- Trošim vrijeme.

ONA A svi se uvijek žalimo kako imamo premalo vremena.

- Kad želiš da vrijeme što brže prođe, onda ono stoji. Iz inata. U tom je cijela mudrost. A ljudi mistificiraju vrijeme, misle da je neuhvatljivo. Moji dani traju vječno. Mislim da sam možda slučajno otkrio besmrtnost.

ONA Vjerujem da ima i boljih načina od trošenja vremena skupljajući tanjуре.

- Na primjer?

ONA Ne znam sad. *Stanka* Recimo, volontirajući.

- Ja ovdje volontiram.

ONA Ali može se volontirati i za neki društveno potrebni cilj.

- Ja mislim da je društveno potrebno da samohrana majka s dvoje djece ne mora raditi smjenu i pol jer ovdje nitko ne želi raditi.

ONA Oprosti.

- Za što se sad ispričavaš?

ONA Jer mi je navika pretpostavljati. Nekad mi se čini da samo to i radim.

- Onda mora da si dobra u tom.

ONA Pa kako kad. Danas mi očito ne ide. Mislim da sam previše spavala.

- Evo, slušam.

ONA Nema šanse.

- Već sam ti i previše otkrio. Dakle, znaš o meni da sam neki tip kojem je toliko pun kurac vremena da skuplja tuđe prljave tanjуре. Što još?

Šutnja.

- Ajde, donio sam ti ručak. Pomozi ti meni sad da ubijem još malo vremena.

ONA Ali bez ljutnje onda kasnije.

- Bez ljutnje.

ONA I ja ne želim čuti ništa o sebi. Mene to ne zanima.

- Evo, obećavam da neću ti reći ništa što mislim o tebi.

Stanka.

ONA I moraš priznati kad kažem nešto što stoji.

- Pravila smo dogovorili.

Stanka.

ONA Inače ne radiš nešto s rukama, prenje govane su. A i nespretni si.

- Točno.

ONA Voliš da su stvari čiste. Ruke su ti čiste. Rečenice su ti čiste. Od svega si se ulovio baš čišćenja stolova.

- Točno.

ONA Izgledaš mi kao netko 'ko prije tuširanja u hotelu, prvo za svaki slučaj još jednom opere tuš kadu.

- Opet točno.

ONA Želiš zvučati kao da ti ništa nije problem reći. Izgledati kao da nemaš ništa za sakriti. A znamo da takvi ljudi ne postoje.

- Možda sam se jedno jutro probudio i odlučio biti baš takav, nepostojeći.

ONA Mislim da planiraš. Da nisam prva s kojom vodiš ovakav razgovor.

- Zašto to misliš?

ONA Jer ti je očito jako stalo kako djeluješ na van. Zašto bi inače želio da te potpuno nepoznata osoba analizira.

- Zašto sam ovdje?

ONA Ako na to pitanje odgovorim, onda je igra završila.

- Pošteno. Onda njega ostavljamo za sam kraj.

8. Dnevna smjena

Ona zvoni po zvoncu na recepciji. Dolazi žena koja ne želi da je se pusti, koju smo vidjeli noću u sobi do Njene. Ima visoku uredno zalizanu punđu, uredno stavljeni ruž koji nije ni previše napadan ni svečan. Uredno ispeglanu košulju

zakopčanu do zadnjeg gumba.

- Dobar dan i, naravno, još jednom dobro došli. Ja sam Vesna i moj je zadatak da se ovdje osjećate kao „doma”. Iako se ne možemo pohvaliti s puno zvjezdica ili, recimo, saunom, možemo reći kako se ponosimo obiteljskom atmosferom koja vlada našim hotelom od njegova osnutka. Da bi vaš odmor bio potpun, ovdje sam vam na usluzi, recite kako mogu pomoći?

ONA Što se ovdje može raditi?

- Kako to mislite „raditi”? Ova slikovita lokacija na koju se smjestio naš hotel poziva na nezaboravne trenutke revitalizacije duha i tijela.

ONA Dakle, ništa se ne može raditi?

- Ako želite drukčije iskustvo koje će potaknuti na rad, kreativnost i razmišljanje, naš hotel pruža idealnu lokaciju i za to. Jeste li već vidjeli našu „kongresnu sobu”?

Ona odmahne glavom.

- Naša kongresna soba nalazi se na prvom katu, dakle, čim izađete iz lifta, prva dupla vrata nalijevo. Tamo se možete koristiti velikim ovalnim stolom i projektorom. Ako će vam trebati pomoć oko spuštanja projekcijskog platna, ja sam ovdje na usluzi.

9. Kongresno zasjedanje

Gospođa koja ne planira umrijeti i Djevojčica na putu prema djevojci u zamračenoj sobi. Osvjetljava ih samo bijelo svjetlo projektora.

- Sad samo dugo držite ovaj gumb.

- Ovaj?

- Da, taj, još je i crven.

- A zašto nije zelen ak' je za paljenje?

- Zato što je isti i za gašenje.

- Ali zašto su onda dali prednost gašenju i napravili ga crvenim?

- Ne znam. Valjda jer gašenje duže traje. *Stanka* Jeste spremni sad sami?

- Ajde. Al' nemoj mi govorit'.

- Neću.

- Ni pokazivat'. Moram sama.

- Okej.

Gospođa koja ne planira umrijeti gasi, pa pali projektor. Primjećuju i Nju. Djevojčica na putu prema djevojci spaja laptop na projektor.

- Si vid'la? Sad si znam sama upalit' kino.

- „Upalit' projektor”. Kino je sve skupa.

ONA A koji film će bit' na repertoaru? Možda se pridružim.

- Neki novi. Koji su tek snimili. Nikad me onaj moj nije htio vodit' u kino, uvijek bi rekao, televiziju plaćamo i doma. Tak' da primam preporuke.

ONA A kakve filmove volite?

- One koje sama ne bi mogla smislit'.

ONA Kakvi su to?

- Oni koji nisu o običnim ljudima u neobičnim situacijama. Takvih scenarija sam se dovoljno nagledala u životu.

ONA Volite SF?

- Sad razgovaraš sa mnom k'o da imamo isto godina.

ONA Znanstvenu fantastiku. Ono što nam se možda čini moguće, ali se još nije dogodilo.

- Meni se već sve dogodilo.

ONA Vama je onda teško izabrati film.

- Kad si star, si izbirljiv. Moraš bit' izbirljiv. Što ako ovo bude posljednji film koji ću ikad pogledat'?

ONA Nemojte tako.

- A kad je istina, ne treba bježat' od istine, makar ne zvuči kak' bismo mi to htjeli. Mislim da ću malo odspavat', da ne zahrčem usred filma. Mala, 'oćeš bit' tu i kasnije popodne?

- Nisam mala.

- Al' ćeš bit' tu?

- 'Oću, u kazni sam.

Gospođa koja ne planira umrijeti odlazi.

- Svaki dan joj ovo pokazujem.

ONA Pa, dobro, za njene godine je super da se uopće interesira. Moja mama ne želi prihvatiti telefon bez žice.

- Ona zaboravi da sam joj uopće pokazivala.

ONA Meni uopće ne djeluje dementno.

- Sve je dobro dok zaboravlja i to da zaboravlja. Kad se toga sjeti, onda bolje da te nema. Zato smo se svi dogovorili da joj jednostavno to nećemo govoriti. Nemoj ni ti. Kad dvaput posoli juhu - ljutimo se na kuharicu. Kad izađe u šetnju u šlapama – komentiramo kako je to jedina prikladna obuća za odmor. Kad po ne znam koji put pusti svoj najdraži film – pravimo se k'o da ga prvi put vidimo.

ONA A koji je to film?

- Za pedesetu godišnjicu braka su joj napravili kratki video nje i muža. Ono malo je treš uz neku patetičnu glazbicu, ali ona to voli. To će ti ispričati jednom, kad se „sjeti”. Bili su zajedno u staračkom domu. I kaže da im je bilo super, upisali se na neku dramsku, čak su krenuli učit' i engleski. Jako je ponosna na tih nekoliko riječi na engleskom koje zna. Ali on je brzo umro.

ONA A tko će pazit' na nju kad zaborav postane veći od sjećanja?

- Ne može je se prisilno smjestit' u dom. Dok nije opasna za sebe ili druge.

ONA Koliko dugo je tu?

- Duže od mene. A to je dugo.

Stanka.

ONA A zašto si u kazni?

- Jer opet ovaj tjedan nisam otišla u školu.

ONA Zašto?

- Daleko je. Moram se voziti više od pola sata busom. A u busevima se voze samo stari ljudi koji smrde po ustajalom.

ONA Mama te stavila u kaznu?

- Ne, mama ne zna da nisam bila u školi.

ONA Pa 'ko te onda stavio u kaznu?

- Samu sebe sam stavila u kaznu. Ne želim mamu još s tim opterećivat'. Jako joj teško pada stavljat' me u kaznu. A znam da sam zaslužila.

ONA I koju si kaznu izmislila?

- Ne smijem van. I ne smijem na automat. Nemam si što drugo oduzeti.

ONA Želiš da te ja odvedem u ponedjeljak u školu?

- Nećeš više biti ovdje u ponedjeljak.

ONA Kako znaš?

- Ja znam prepoznat *vikendaše*.

ONA Po čemu ih prepoznaješ?

- Oni se imaju kamo vratiti.

10. Kako neka četiri zida postaju naša četiri zida

Ona je ponovno u svojoj hotelskoj sobi.

Ponovno sjeda na i dalje neraspremljen krevet.

Zatvara oči.

Zvuk perilice rublja. Jednolik. Smirujući.

Ona i muškarac koji nikad ne češlja kosu sjede na podu ispred perilice.

ONA Ajde još jedno.

- Čekaj da smislim.

ONA Nemoj previše razmišljat'.

- Ajde, jesam - kako osoba zna da je doma?

ONA Prepoznaje zvuk vešmašine.

- Kako osoba zna kako se vratiti doma kad se izgubi?

ONA Hoda u suprotnom smjeru od straha.

- Kako osoba zna da je sve okej?

ONA Treba joj kraće vremena da zaspi nego što joj treba da se probudi.

U misli joj se krene uplitati uspavanka koja dopire iz susjedne sobe.

Odlazi do zida i naslanja uho.

Žena sjedi na krevetu te i dalje snima uspavanku na mobitel.

Ponavlja ista četiri stiha u loopu.

Slušaj pjesmice te
Snivaj san,
Laku noć,
sada sanje će doć'

Ona naslonjena na zid zatvara oči.

- Imam jedno stvarno teško.

ONA Danas imam sve odgovore.

- Jesi spremna?

ONA Kad ti kažem da jesam.

- Kako osoba zna da je *to to*?

Stanka.

Koja se pretvara u šutnju.

ONA Kad prestane postavljati pitanja.

11. Da nema sata, bismo li znali kad treba otići spavati?

Ona sjedi u loungeu hotela pored muškarca koji izgleda kao da mu se baš i ne živi. Nastavlja igru koju su započeli dok je on skupljao tanjure.

Na stolu ispred njih je boca vina.

Djeluju kao što djeluju ljudi koji se zabavljaju.

ONA Znam.

- Fulala si već tripud za redom.

ONA Daj mi još jednu šansu.

- Ajde, al' ovo je stvarno zadnja.

ONA Čekaj da onda ipak još malo razmislim.

- Želiš da ti kažem? Nije mi problem reći.

ONA Znam da ti nije problem reći, ali želim pogoditi.

- Ja sam spreman kad si ti.

Stanka.

ONA Da rezimiramo, nisi ovdje na godišnjem jer smo zaključili kako se nemaš od čega odmoriti, također - to priznajem - bio je *long shot*, ali povelala me činjenica da je subota – nisi ovdje jer si pobjegao s vlastitog vjenčanja i definitivno nisi ovdje jer imaš ženu koja ima apneju i strašno hrče pa si se došao napokon malo naspavati.

- Dakle....

ONA Dakle, moj posljednji pokušaj će biti jedno veoma svakodnevno zdravorazumsko rješenje – gospodin s recepcije je tvoj tata pa povremeno uletiš i pomogneš oko posla.

Stanka.

- I opet ne.

ONA A, daj, ajde. Dobro, evo predajem se.

Stanka.

- Jesi spremna?

ONA Naravno.

Promatra je.

- Nisi, ali nema veze.

ONA Daj samo reci.

- Odlučio sam nestati da vidim koliko će trebati ljudima da primijete da me nema.

Ona prasne u smijeh.

ONA Pa, rekla sam da se predajem.

Stanka.

- Zato sam ovdje.

Stanka.

Duga.

ONA Ovo je jedna od sebičnijih stvari koje sam čula, pa ne možeš to raditi ljudima eksperimenta radi.

- Sutra će bit' dva tjedna otkako sam otišao. Nisam dobio nijednu poruku. Ni poziv. Ništa.

ONA *zbunjeno* Pa dobro, odrasla si osoba, možda...

- Nema tu možda. Ja nemam nikog svog. I sad moram shvatiti kako se živi s tom činjenicom. Znaš, prvih par dana sam uživao. Držalo me budnim maštanje o tome tko se kako brine, misle li da sam skupio neku gadnu upalu pluća ili da sam doživio nesreću, pa zovu bolnice. Prvo ove lokalne pa sve dalje. Ili da će pomisliti da sam jedan od onih funkcionalno depresivnih ljudi koji jedan dan samo – rez – zamišljao sam kako mi zvone, kucaju po vratima, ispituju susjede i na kraju razvale vrata da provjere stan. Da vide jesam li se objesio. Ili možda nakon šake tableta utopio u kadi. Onda sam počeo opsesivno pratit' vijesti, zamišljao sam koju će moju fotografiju staviti, kako će možda i intervjuirati ljude s posla, ispitivati jesam li se čudno ponašao u posljednje vrijeme, je li bilo nečeg u mom držanju što bi mogla bit' najava...Smirivao me i prizor noćne potrage, moji najbliži s baterijama u rukama, k'o krijesnice, pročešljavaju šumu, izvikuju moje ime. Govore si kako će sve na kraju bit' okej. Kako ne treba gubiti nadu.

ONA Ja vjerujem da se ljudi brinu. Ljudi se uvijek brinu. U ljudskoj je prirodi brinuti se. Zato smo opstali, evolucijski, kao vrsta.

- Ne znam je l' me sad više sažalijevaš ili me se više bojiš.

ONA Ljudi na čudne načine pokazuju brigu.

- Mislim da me se ipak malo više bojiš.

ONA Ja moram ići.

- Znali smo da nećeš dugo ostati.

12. Kako otići kad smo tek stigli?

*Ona zvoni po zvoncu na recepciji.
Živčano.
Alarmantno.*

ONA Ajme, sva sreća da ste vi ovdje.

- Noćna smjena je moja, ali to već znate. Trebate nešto?

ONA Ovdje je neki čovjek koji je nestao.

- Kako je nestao kad je ovdje?

ONA Nestao je bez najave i došao ovamo. Ali nitko ne zna da je ovdje.

- Gospođice, rekao sam vam već da ne volim saznavati informacije s kojima nemam što.

ONA Ali na njega treba pripaziti.

- A 'ko pazi na mene? Ili vas?

ONA Mi možemo sami. On ne može.

- Sve se uči, i mi smo to morali naučiti. Ili se bar podsjetiti - čovjek se sam rodi i sam umre.

ONA A u međuvremenu?

- U međuvremenu donosimo dobre i nešto malo manje dobre odluke.

ONA Jeste li vi završili ovdje dobrom ili lošom odlukom?

- Pogurala me jedna nenadano loša, koja se ispostavila kao jedna od boljih koje sam donio.

ONA Ja više ne znam kako se donose odluke. Što se važe? Spram čega se odlučuje? Koja je protuteža? Previše je izbora, svega. I svi su jednako glasni. Primamljivi. Odbojni i strašni.

- Morate se naučiti slušati.

ONA Ja mislim da je to najobičnija floskula.

- Možda i je floskula, ali ne znam kako drukčije osoba može saznat' što zapravo želi.

ONA Sjedila sam ispred torte s jezivo puno upaljenih svjećica i svi oko mene su skandirali - „zaželi nešto zaželi nešto zaželi nešto”, i ja, evo, stvarno nisam znala. Nisam znala ni otkud krenuti. Ništa mi nije prošlo kroz glavu, ni jedna jedina misao. Ni jedna osoba. Potpuni *blank. Tabula rasa*. Mislim da sam ja osoba koja ništa ne želi. Kakva je to osoba?

- Meni pomaže da se sjetim situacija koje su me učinile sretnim. Možda to suzi popis.

Stanka.

ONA Jesam li najnezahvalnija osoba na svijetu ako stvarno ne znam?

- Nekad nam situacije iz kojih smo htjeli pobjeći kažu i više od onih u kojima smo htjeli ostat' zauvijek.

ONA Vi ste kao neki hotelski ispovjednik.

- To ste sad rekli s određenom dozom gađenja.

ONA Ne volim ljude koji imaju sve odgovore. Jer sam sama takva.

- Ja sam ovdje da zadovoljim potrebe gostiju. Kamo bi došli da i ja postavljam pitanja.

13. Kad smo budni usred noći, pitamo se ima li budnih osim nas?

Nedjelja.

Ona leži na krevetu, pokrivena.

Mogli bismo reći da spava.

Ovo je ono doba noći kad zidovi kao da prestaju postojati.

Žena koja ne želi da je se pusti i mladić stoje na prozoru i dijele cigaretu. On je jednom rukom grli.

- Ne moraš.

- Znam. Želim.

- A kako da ti vjerujem da stvarno želiš?

- Jer te sad grlim na način na koji *ja* hoću.

Žena s uspavankom i Djevojčica na putu prema djevojci sjede na krevetu.

- Laku noć,

sada sanje će doć'..

- Mama, dobro je.

- Probala bih još jednom.

- Ali stvarno ne čujem razliku.

- Ja čujem.

- A kako želiš da zvuči?

- Kao da je pored mene.

Gospođa koja ne planira umrijeti na projekcijskom platnu gleda video sebe i pokojnog muža i paralelno ponavlja svaku izrečenu riječ. I svoju i muževu.

- Ajde, nasmij se. Vidiš da nas snimaju.

- Koji vrag opet izvodite s tom kamerom? Odite maltretirat' nekog drugog.

- Nemoj da ti bude teško nasmijat' se.

- Ja se smijem samo kad mi je nešto smiješno.

- To nam je za uspomenu.

- Di ćemo sa svim tim uspomenama?

Oboje se nasmiju.

Muškarac kojem se baš i ne živi sjedi za šankom i telefonira.

- Halo?

- Halo?

- *Stanka.*

- Je l' smetam?

- Jesi to ti?

- *Stanka.*

- Da, ja sam.

- *Stanka*

- Nisam očekivala tvoj poziv.

- Nisam ni mislio zvati.

- Zašto si se predomislio?

- Bilo je vrijeme.

U maloj sobici iza recepcije na kauču sjede portir i spremačica i gledaju TV.

- Mogli bi kupit' veći tv.

- A što fali ovom, nikad nas nije iznevjerio.

- Nismo više tak' mladi, škiljim da vidim čitat'.

- 'Oćeš da ti ja čitam?

Mladić i Žena koja ne želi da je se pusti i dalje na prozoru.

- Želim da se nakon ove noći više nikad ne javiš. *Stanka.* Iako te nazvala deset puta za redom.

- Okej.

- Ili ti pisala u porukama da je kriza.

- Na primjer...

- Da ću si nešto napraviti, dić' ruku na sebe, da dalje ne ide, da povlačim sve što sam rekla... To su sve laži. Najobičnije izmišljotine.

- Okej.

- I ni u kojem slučaju ti ne smiješ nazvati mene.

- A ako ja budem u krizi?

Stanka.

- U tom slučaju je okej da me nazoveš. Ali razgovarat ćemo kratko, ne duže od pet minuta. I nećemo se smijati, govoriti si da si falimo, ili imat' značajne stanke u razgovoru. Možemo se pitati možda kako nam idu dani, jer to ionako nikog stvarno ne zanima.

Djevojčica na putu prema djevojci je uzela Ženi s uspavankom mobitel.

- Bacit' ću ga kroz prozor.

- Ti sve što radiš, radiš da meni bude teško.

- Ti ništa ne radiš i to je najteže.

- Radi što hoćeš, baci ga.

- Želim da mi zabraniš.

- Radi što hoćeš.

- Ja ne bih sve sama odlučivala.

- A ne može nitko umjesto tebe.

- Premala sam da sve moram sama.

Gospođa koja ne planira umrijeti u svom „kinu”. Sad naglas poput nekog turističkog vodiča kroz sjećanja pojašnjava svaku fotografiju koja se projicira.

- Evo, ova, ova mi je posebno draga. U gornjem desnom kutu, ako dobro pogledate, možete vidjeti ormar koji smo sami renovirali. Odnosno, ja sam ga renovirala. On je sjedio u ovoj svojoj crvenoj fotelji, udubljenoj točno za njegovu i ničiju drugu guzicu, i ordinirao. Taj dan mi je u ruke prvi put dao šmirgl-papir. Prije nisam smjela čak

ni složiti njegov alat, a taj put mi je dao da cijeli ormar prešmirglam sama. Odšarafim vrata sama. Čak sam sama birala i boju ormara. Od svih boja na ovom svijetu, ja sam odabrala najsličniju staroj. Zašto mijenjati stvari koje tako dugo tako dobro funkcioniraju. Zašto se ruke koje nikad nikog nisu izdale jedan dan krenu nekontrolirano tresti. Od tog dana njemu su se svaki dan tresle ruke. Sve jače i jače. No idemo dalje, ima još puno slika koje moramo pogledati.

Muškarac kojem se baš i ne živi i dalje sjedi za šankom i telefonira.

- Ne znam što bih ti rekao, ali bih volio da razgovaramo.

- Užasno sam ljuta na tebe.

- Pa i ja na tebe. Evo, možda o tom možemo razgovarati.

- Nisam sigurna da želim razgovarati s tobom. Htjela sam, pa si pobjegao.

- Nisam pobjegao.

- I sakrio se.

- Ja se nikad nisam ni od koga skrivao.

- A što onda već dva tjedna izvodiš u hotelu?

Mala sobica iza recepcije, portir i čistačica i dalje gledaju TV. Ona ga budi.

- Nema spavanja.

- Gledali smo ovaj.

- Pa, rekla sam ti da možemo prebacit' ako želiš.

- Ako se tebi gleda ovaj, gledamo ovaj.

- A što se tebi gleda?

- Meni je svejedno.

- Zašto se ne možemo dogovoriti' što se gleda i tebi i meni i onda to pogledat' zajedno u jednom sjedenju.
- Otkad tebe uzrujava u što gledamo?

- Od trenutka kad nam vrijeme namjerno bježi.

Žena koja ne želi da je se pusti i mladić.

- Koliko god bih ja voljela zalupiti vrata, i izgovorit' ti neku rečenicu koju ćeš pamtit i još barem koju godinu, ili koja će ti prva pasti na pamet kad me se sjetiš - ti moraš otići.

- A ti ćeš ostati?

- Ja sam uvijek ona koja ostaje.

- Zašto ne odemo nekamo? U drugi hotel. Ili barem drugu sobu.

- Ja još nisam smislila kamo odlazim.

- A što ti uopće radiš ovdje?

- Pokušavam ono što sam trebala davno prije. Izbiti si iz glave sve rečenice koje sam naučila napamet kao pjesmicu. I pritom zaboravila što uopće znače. Ostalo je samo nešto melodije.

- Ovo je stvarno tvoja soba.

- Plaćam je tako što preko dana vrtim ukруг nekoliko praznih rečenica uz osmijeh. To sam ionako radila cijeli život. Samo što sad za to dobivam neku vrstu slobode.

- Slobode za što? Smucanje s nepoznatim frajerima po hotelu.

- Sad više nisi nepoznat. Zato moraš ići.

Žena koja ne želi da je se pusti otvara vrata.

- Nemoj me zvati. Niti pisati. A posebno se nemoj brinuti o meni.

Žena s uspavankom i Djevojčica na putu prema djevojci sjede krevetu.

- Mama, je l' bi ti primijetila da ja odem?

- Ma, kamo bi ti meni otišla.

- Pitam te bi li primijetila.

- To je još jedna stvar koju svatko mora znati, prazne

prijetnje se namirišu na kilometre. Kad prijetiš, trebaš imat' bar dva načina kako tu prijetnju možeš ispuniti. Moraš odgađati ispunjenje prijetnje, ali osjetit ćeš kad je trenutak da je se provede. I onda se više ne smiješ ustručavati.

- Mama, ti nisi kriva. Ali ćeš biti kriva ako ja odem.

- Ne bi ti mene ostavila, znam ja to.

- Bit ćeš kriva. Ionako se ponašao cijelo vrijeme kao da si kriva.

- Nas dvije smo tim. 'Ko nama treba.

- Meni treba mama.

- Nisam sigurna da to više mogu biti.

- A 'ko ćeš mi onda biti?

- Prijateljica. To je puno bolje od mame.

- Prijateljice imaju puno razumijevanja?

- Imaju.

- I prijateljice se posvađaju, ali i brzo pomire?

- Ma, najčešće i zaborave oko čega su se posvađale.

- I prijateljice, što god da se dogodi, ostaju prijateljice?

- Uvijek.

- Dobro. Nazvala sam tatu. Dolazi po mene.

*Gospođa koja ne planira umrijeti u svom „kinu”.
Sjedi u mraku, video je završio.
Prtlja po daljinskom projektora.*

- Ima nekog? Trebala bi mi pomoć... Pardon... Kak' se pali ova glupost. Ljudi sve zakompliciraju. 'Ko stavi ovo'ko tipki kad nam treba ono za upalit' i za ugasiť.

Muškarac kojem se baš i ne živi i dalje sjedi za šankom i telefonira.

- Zašto me nisi nazvala?

- Jer jedino što ti mogu reć' je da si pizda.

- Dobro.

- I kukavica. Što je još i gore.

- Dobro.

- Ajde da si bar napravio nešto veliko, ono, potrošio ušteđevinu na kartu za jebeni Sydney, New York, nemam pojma, neki daleki kurac. I sve plaćaš na karticu. Ti ne možeš ni nestat' kak' se spada.

- Je l' i mama i tata znaju da sam okej?

- Naravno, njima sam prvima rekla.

- I nitko nije, ne znam... htio doć' po mene.

- Ma nemoj, da te još i molimo da se vratiš? Prostremo crveni tepih? Napravimo ti doček?

- Je l' ti falim?

- Ti si stvarno kreten.

- Dobro.

- Kad budeš spreman, mi te čekamo.

Sobica iza recepcije.

- Dani se. Opet nismo spavali.

- Šta ima veze.

- Proučavala sam ja, odumiru nam stanice u mozgu jer smo stari, jer gledamo puno televiziju i jer ne spavamo. K'o biljke ćemo bit'. A nema nas 'ko zalijevat'.

Ustaje s kauča.

- Prestari smo i za ovaj kauč. K'o da mi leđa ne pate dovoljno dok čistim.

- Sve mi uzmi, ali ovaj kauč ne dam.

- Osjećam kako mi se opruga utisnula u leđa.

- To je naš kauč.

- Samo zato što je nešto naše. ne znači da valja.

- Ajde, sjedi još malo.

- Neće se samo počistiti.

- Ima vremena.

- Nemoj počinjat'.

- Ajde, još pet minuta.

Stanka.

- Ništa se neće dogoditi za tih pet minuta.

Stanka.

- Pet. Al' onda stvarno idem.

- Pa, ne držim te ja.

Ona sjeda nazad pored njega na kauč koji je ovdje skoro jednako dugo kao i oni.

14. Rastanak ili sastanak, nekad je potpuno svejedno

Predvorje hotela.

Ona kao da će krenuti zvoniti po zvoncu, ali portir se već pojavljuje.

- Spremni ste za odlazak?

ONA Što ste pomislili kad ste me prvi put vidjeli?

- Razmišljao sam u koju sobu ću vas staviti.

ONA Vi imate već utrenirano oko. Pa koliko je vama ljudi prošlo kroz prste. Pretpostavljam da nas odmah smjestite u neku kategoriju.

- Kakve kategorije mislite da imamo?

ONA Kategorija onih koji će se zadržati. Onih koji će proći, a da nitko nije ni primijetio da su došli. Onih koji znaju zašto su došli. Onih koji bježe...

- Više mi ne djelujete uzbuđeno.

ONA Mislim da se sad brinem.

- Svi se non-stop brinemo.

ONA Ali ne brinu se ljudi baš toliko.

- Ne možete znati koliko se 'ko brine ili ne brine.

ONA U mojoj glavi stalno je bučno. Toliko bučno da ne čujem što ja mislim.

- I u mojoj je bilo.

ONA I što ste napravili da prestane?

- Nikad ne prestane.

ONA Nadala sam se da ću ipak čuti nešto malo utješnije.

- Nisam ovdje da postavljam pitanja. Ali nisam ovdje ni da lažem. Možda da malo uljepšam stvari.

ONA Je li barem nešto pomoglo?

- Pretpostavljam da pomaže kad čovjek prestane bježati na mjesta gdje misli da će bit' tiho, jer tamo je po prirodi stvari još i bučnije.

ONA Kako mislite, „po prirodi”?

- Na slična mjesta bježe ljudi sa sličnim problemima. A zaboravljamo da kamo god odemo, nosimo istu glavu na ramenima.

Stanka.

ONA Koliko još imam vremena?

- Imate još koji sat do *check-outa*.

ONA Ali mogu produžiti? Ako bude potrebe?

KRAJ